

Aan Provinciale Staten
t.b.v statencommissie BEM

Datum : 13 juni 2006
Uw Kenmerk : **2006BEM66**
Ons kenmerk : 2006CGC000403i
Contactpersoon : H. Koninkx-Schipper
E-mail : helma.koninkx-schipper@provincie-
utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2315

Onderwerp: Versterking bestuurskracht Vecht- en Plassengebied

Wij vragen u een standpunt in te nemen over ons voornemen de Arhiprocedure te starten voor de gemeenten in het Vecht- en Plassengebied. Het betreft hier de gemeenten Abcoude, Breukelen, De Ronde Venen, Loenen, Maarssen en Wijdmeren. Indien u hiermee kunt instemmen, zullen wij direct na de zomer aan uw commissie een voorstel doen voor de start van de Arhiprocedure.

Aanleiding

In het Vecht- en Plassengebied wordt al jarenlang gesproken over de versterking van de bestuurskracht. Het opstellen van een strategisch gebiedsperspectief was aanleiding om verder te spreken over het versterken van de bestuurskracht. Eind 2001 kozen Abcoude en Breukelen voor een gemeentelijke herindeling om hun bestuurskracht te versterken, Loenen gaf de voorkeur aan samenwerking. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2002 was de situatie omgekeerd: Abcoude en Breukelen kozen voor samenwerking, Loenen voor herindeling. In 2005 hebben Abcoude en Breukelen een kwaliteitsmeting uitgevoerd. De conclusie was dat de bestuurskracht van beide gemeenten versterkt diende te worden en dat samenwerking en gemeentelijke herindeling mogelijke strategieën waren om die versterking te realiseren. Beide gemeenten kozen voor samenwerking. Abcoude koos specifiek voor intensivering van de samenwerking met De Ronde Venen, Breukelen maakte niet een expliciete keuze voor een of meerdere samenwerkingspartners. De gemeente Loenen heeft geen kwaliteitsmeting uitgevoerd. In het verleden zijn in opdracht van de gemeente Loenen onderzoeken uitgevoerd naar het functioneren van de gemeente. In 2004 zijn verkennende gesprekken gevoerd tussen Loenen en Wijdmeren om te onderzoeken of een fusie van beide gemeenten leidt tot een versterking van de bestuurskracht. Dit heeft geleid tot de conclusie dat opnieuw in eigen huis onderzoek nodig was naar de wijze waarop Loenen in de toekomst kan functioneren. Er is een raadscommissie ingesteld met als taak een advies uit te brengen over de toekomst van Loenen. Deze commissie heeft haar onderzoek vrijwel afgerond.

Achtergrond/eerdere besluiten

Naar aanleiding van de uitkomsten van de kwaliteitsmetingen hebben GS van Utrecht op 20 december 2005 een brief gestuurd aan de gemeenten Abcoude, Breukelen en Loenen waarin zij hebben gemeld te onderschrijven dat versterking van de bestuurskracht nodig is. Maatregelen dienen in een regionale context te worden gezien. Deze brief is in afschrift verzonden aan de omliggende gemeenten. Vervolgens zijn in januari en februari 2006 overleggen gevoerd door gedeputeerde Lokker met de colleges van B&W van de gemeenten Abcoude en Loenen. Omdat de kwaliteitsmeting in Breukelen onder de verantwoordelijkheid van de raad valt, heeft deze gemeente de gedeputeerde verzocht bij de raadscommissie ABZF aanwezig te zijn. Dit is gebeurd op 14 februari 2006. In deze gesprekken is gesproken over de noodzaak tot versterking van de bestuurskracht. Aan de gemeenten is gevraagd zelf een standpunt in te nemen over de wijze waarop dit het beste kan gebeuren. U bent hierover geïnformeerd in de vergaderingen van 27 februari en 20 maart jl.

Resultaten van de overleggen met de colleges van B&W

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart jl. zijn in de gemeenten nieuwe colleges aangetreden. Gedeputeerde Lokker heeft in de maand mei opnieuw gesprekken gevoerd met de colleges van B&W van de gemeenten Abcoude, Breukelen, De Ronde Venen, Loenen en op hun verzoek ook met het college van B&W van Maarssen. Onderstaand een weergave op hoofdlijnen van deze gesprekken. Voor een uitgebreidere weergave wordt u verwezen naar de bijgevoegde gespreksverslagen.

Abcoude:

De gemeente Abcoude heeft in het coalitieakkoord de volgende tekst opgenomen: “De coalitiepartijen zijn van mening dat de schaalgrootte van de gemeente niet meer is toegesneden op de eisen en wensen van deze tijd en dat een herindeling dus onontkoombaar is. De coalitie wil de regie hierop in handen houden en dit proces krachtig ingaan, opdat de identiteit van Abcoude en Baambrugge zo goed mogelijk wordt gewaarborgd. In eerste instantie zal het nieuwe college de mogelijkheden verkennen die er zijn met gemeente De Ronde Venen, Loenen en eventueel Breukelen. Alternatieve varianten, zoals een herindeling met Ouderamstel en Amstelveen worden niet bij voorbaat uitgesloten.” In het gesprek meldt Abcoude dat het van belang is dat projecten die in de afgelopen periode min of meer in de steigers zijn gezet, de komende vier jaar worden uitgevoerd. Dit is essentieel in het licht van de meerjarenbegroting maar ook om zaken afgehandeld te hebben voordat de herindeling een feit is. In vervolg op het overleg heeft het college van B&W van Abcoude een brief gestuurd aan GS van Utrecht (zie bijlage). Daarin verzoeken zij GS van Utrecht de Arhi-procedure te starten met inachtneming van de volgende vertrekpunten:

- Een open en interactief voorbereidingsproces waarbij in directe samenspraak tussen provincie en de gemeente(n) en met een prominente regierol voor de gemeente(n) een gemeentelijke herindeling verder wordt uitgelijnd en van een goede onderbouwing wordt voorzien. Zo mogelijk dienen daarbij objectieve criteria en meetgegevens te worden gebruikt. B&W van Abcoude willen als het ware zoveel mogelijk aan de “voorkant” meedenken en meesturen.
- Abcoude heeft een aantal projecten en processen in voorbereiding, die van groot belang zijn voor de toekomst en vitaliteit van de gemeente en het op orde krijgen van de reservepositie c.q. het financieel weerstandsvermogen. Deze projecten en processen dienen lopende de ARHI-procedure onverkort en onverstoord doorgang te vinden. Abcoude verwacht de nadrukkelijke steun en medewerking van GS t.a.v. de projecten Abcoude-zuid, Meerbadterrein, Stationsgebied (inclusief leisuregebouw),

Baambrugge-oost, bestemmingsplan derde brug en het proces tot privatisering van het Piet Mondriaangebouw.

- GS wordt gevraagd te onderzoeken in hoeverre (provinciaal) geanticipeerd kan worden op de frictiegelden, die t.z.t. door het Rijk in het kader van de ARHI-procedure beschikbaar worden gesteld. Deze gelden kunnen worden aangewend om de capaciteit en kwaliteit van het ambtelijk apparaat in de komende jaren op peil te houden en het proces tot outsourcing van kwetsbare organisatieonderdelen voort te kunnen zetten.

GS hechten vinden het van groot belang om een Arhi-procedure op open en interactieve wijze vorm te geven, samen met de betrokken gemeenten. Dat neemt echter niet weg dat GS verantwoordelijk zijn voor het voeren van de Arhi-procedure en het nemen van besluiten in deze procedure. Wat betreft lopende projecten en processen merken GS op dat het niet te verwachten is dat uitgaven die noodzakelijk zijn voor de leefbaarheid van de gemeente worden tegengehouden. Tenslotte zullen wij onderzoeken in hoeverre wij kunnen anticiperen op de frictiegelden die het Rijk in het kader van de Arhi-procedure beschikbaar zal stellen.

Breukelen:

Het college van B&W van Breukelen zal naar aanleiding van het gesprek dat met gedeputeerde Lokker is gevoerd de raad informeren en de raad vragen een standpunt in te nemen over deelname aan een Arhi-procedure. In het coalitieakkoord van Breukelen is opgenomen dat de kwetsbaarheid van de organisatie aangepakt moet worden. De oplossingrichting is nog open: zelfstandig blijven, SETA, herindeling.

De Ronde Venen:

De samenwerking met Abcoude wordt een goede zaak gevonden. Maar een pleidooi voor een herindeling mag niet worden verwacht van de gemeente De Ronde Venen. De Ronde Venen neemt haar verantwoordelijkheid en is best bereid mee te werken aan een oplossing voor het gebied, maar dat moet wel een meerwaarde voor de toekomst in brede context opleveren. De huidige financiële situatie van Abcoude is bekend en is niet positief. Voor De Ronde Venen is belangrijk dat er een moment van heroverweging is zodat de consequenties van de herindelingvarianten op hun eigen merites kunnen worden beoordeeld. Vastgesteld wordt dat De Ronde Venen bereid is mee te doen aan een eventuele herindelingprocedure voor het Vecht- en Plassengebied.

Loenen:

Het college van B&W van Loenen meldt dat in het Politiek Akkoord is opgenomen dat voor Loenen eerst helder moet zijn welke problemen schaalgerelateerd zijn. Als dan blijkt dat herindeling wenselijk is danwel herindeling wordt opgelegd, wordt het toekomstscenario vormgegeven door de raad in samenwerking met het college. Op de vraag van het college van B&W of Loenen ook als zelfstandige gemeente buiten de herindeling kan blijven als anderen betrokken worden bij een fusie is door Lokker geantwoord dat er voor Loenen geen mogelijkheid is om zelfstandig te blijven als andere gemeenten fuseren en dus een opschaling plaatsvindt van de bestuurlijke organisatie in het Vecht- en Plassengebied. Dit wordt bepaald door de herindelingscriteria van het rijk. De bestuurlijke organisatie dient in regionaal perspectief te worden beschouwd. Ook mag er geen 'restproblematiek' zijn. Daarnaast dient de bestuurlijke organisatie in zeker evenwicht te zijn.

Na het overleg heeft de gemeenteraad van Loenen een brief geschreven aan GS waarin zij aangeven nog niet tot de conclusie te zijn gekomen dat gemeentelijke herindeling voor Loenen de beste optie is.

Maarssen:

Het college van B&W van Maarssen gaat voor een ongedeeld en zelfstandig Maarssen. Maarssen bestaat uit Maarssenbroek en Maarssen-dorp, maar dat zijn twee samenhangende kernen die samen ongeveer 40.000 inwoners hebben en daarmee krachtig genoeg zijn om goed te functioneren. Maarssen wil dus uitdrukkelijk geen herindeling maar wil wél zoeken naar en investeren in regionale samenwerking. Op de vraag of Maarssen in een arhi-procedure betrokken wil worden, is het antwoord vanuit de gemeente dat Maarssen actief wil meedenken in een arhi-procedure, vanuit de optiek om regionale samenwerking te vergroten. Aan de hand van het gespreksverslag wil de gemeente haar standpunten formuleren in de commissievergadering van 7 juni a.s. om het vervolgens aan GS te sturen zodat dit meegenomen wordt in de besluitvorming.

Wijdmeren:

In het coalitieakkoord “Vol Vertrouwen Verder” van CDA-VVD-PvdA-GL is hoofdstuk 1. Bestuur en burger, over herindeling opgenomen: “De coalitie onderstreept de reactie van de raad per brief van 19 januari 2006 en ziet geen argumenten om de komende vier jaar te herindelen”. In deze brief is ook opgemerkt dat als er argumenten zijn om, vanuit bestuurskracht en eisen van basiskwaliteit, weer deel te nemen aan een herindelingproces, de voorkeur van Wijdmeren uitgaat naar samenwerking met een gebied dat qua sociale structuur en demografische samenstelling, maar ook wat betreft natuur en landschap meer overeenkomen met Wijdmeren.

Conclusie

Uit de kwaliteitsmetingen van Abcoude en Breukelen is gebleken dat de bestuurskracht in deze beide gemeenten versterkt dient te worden. De gemeente Abcoude kiest nu voor herindeling als meest geëigende manier om de bestuurskracht van de gemeente te versterken. GS beziet de versterking van de bestuurskracht in regionale context. Wij overwegen dan ook de Arhi-procedure te starten en in de fase van het open overleg te onderzoeken op welke wijze de bestuurskracht in het Vecht- en Plassengebied het best versterkt kan worden.

Abcoude werkt op verschillende terreinen samen met de gemeente De Ronde Venen en heeft taakonderdelen ondergebracht bij deze gemeente. Het ligt daarom in de rede om de gemeente De Ronde Venen te betrekken in de Arhi procedure. Abcoude betreft in haar wens tot gemeentelijke herindeling ook de gemeenten Loenen en Breukelen. Ten aanzien van Breukelen geeft de kwaliteitsmeting aan dat versterking van de bestuurskracht nodig is. In Loenen zijn in het verleden verschillende rapporten uitgebracht die eenzelfde conclusie trekken. Bovendien bestaan er (samenwerkings)relaties tussen de gemeenten in het gebied, onder meer in het Samenwerkingsverband Utrecht West. Daarom ligt het voor de hand om ook de gemeenten Loenen en Breukelen te betrekken in het Arhi-procedure.

Loenen en Wijdmeren hebben in het verleden de mogelijkheden van een fusie onderzocht. De gemeenten maken beiden deel uit van het Vecht- en Plassengebied. Om op voorhand geen oplossingsrichtingen uit te sluiten, stellen wij, vanuit de gedachte van interne samenhang in het gebied, voor om ook Wijdmeren te betrekken in het onderzoek. Op die manier kan in de eerste fase van open overleg duidelijk worden of Wijdmeren een bijdrage kan en wil leveren aan de versterking van de bestuurskracht in het Vecht- en Plassengebied.

De gemeente Maarssen wil actief meedenken in een op te starten Arhi-procedure in het gebied. Gezien de samenwerkingsrelaties tussen de gemeente Maarssen en de gemeenten in Utrecht West en Breukelen in het bijzonder, is het te adviseren ook Maarssen te betrekken in een Arhi-procedure.

Vervolprocedure

U wordt gevraagd bovenstaande conclusie te onderschrijven., waarna GS in een nadere notitie een voorstel doen voor de start van de Arhi-procedure (wanneer, met welke gemeenten, eventuele aandachtspunten). Deze notitie zal direct na de zomer aan u worden voorgelegd.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, mr B. Staal
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

Bijlagen:

- Gespreksverslagen van de overleggen van GS met de colleges van B&W van Abcoude, Breukelen, De Ronde Venen, Loenen en Maarssen
- Brieven van de gemeenten Abcoude, Loenen en Maarssen aan GS